

Oponentský posudek k bakalářské práci Dany Markové

Prohloubení vztahu k rituálu a tradici skrze výtvarnou hru (mladší školní věk) ve školní družině při základní škole Waldorfské a mateřské škole České Budějovice O.P.S.

Vypracovala: ThLic. Michaela Vlčková, Th.D.

Formální stránka:

Svým rozsahem (30 stran) splňuje práce nároky kladené na bakalářskou práci, rovněž po stránce jazykové (obsahuje jen menší množství chyb). Slabší stránkou je formát, text se místy „rozpadá“ (např. s. 11.). Bibliografické citace a odkazy v textu odpovídají příslušné normě.

Obsahová stránka:

Práce je rozčleněna na teoretickou a praktickou část. V teoretické části se autorka věnuje tématům: Výchova dítěte a jeho vstup do školy, motivace, výtvarná hra, tradice a rituály. Také zde pojednává o Waldorfské škole – historii a specifiky tohoto typu školy, konkrétně popisuje Základní školu waldorfskou a mateřskou školu v Českých Budějovicích, zejména školní družinu, kde sama působí.

Téma „tradice a rituály“ je rozvíjeno v souvislosti se specifiky Waldorfské školy – zmiňuje souhrn slavností, které ve škole probíhají během školního roku a ukazuje, jak na ně navazuje činnost ve školní družině. Zaměřuje se na tradice, zvyky adventního období, na něž navazuje v praktické části podrobnějším popisem činností ve školní družině, které se vztahují k adventnímu jarmarku.

V praktické části popisuje autorka práci pedagoga ve školní družině Waldorfské školy v Českých Budějovicích – nejprve obecně výčtem oblíbených činností dětí v družině, zabývá se zde také otázkou motivace ke konkrétním činnostem. Dále se konkrétněji zaměřuje na adventní jarmark a přípravu na něj, spočívající ve vyrábění různých výrobků určených k prodeji na tomto jarmarku ve školní družině. Autorka podrobně popisuje výrobu kalendáře, andílků z filcu, košíků a ošatek z pedigu atd... přičemž vždy uvádí cíl výtvarné činnosti, motivaci, pomůcky a postup. Danou činnost následně hodnotí krátkou reflexí.

Pokud se zamyslíme nad tím, jak konkrétně popsané výtvarné činnosti probouzejí cit k tradicím a rituálům – což je téma, které si autorka zvolila, nelze se ubránit jistým rozpakům. U všech výrobků vyznívá motivace v tomto smyslu: vytvoříme hezké věci, prodáme je na jarmarku a za ně budeme moci nakoupit nové hry a pomůcky (u andílků se zdůrazňuje také motiv: každý, kdo si je koupí, bude je moci nosit u sebe, budou mu dělat radost...). Vlastně zde nenajdeme vztah činností k tradičním rituálům, pouze vztah k jarmarku, který patří k tradici školy.

K prohloubení vztahu k tradicím by jistě stálo za to, alespoň uvést souvislost výrobků s adventem, Vánocemi, rituálům, zvykům. Takové propojení výtvarných činností se smyslem svátku, slavnosti autorka nakonec uvádí při různých jiných příležitostech ve výčtu slavností konaných během roku (s. 19). Škoda, že jej opomíjí u tématu, na které se nejvíce zaměřila.

Dalším nedostatkem práce je určité zmatení pojmů. Práce je zaměřena na téma: prohloubení vztahu k rituálu a tradici skrze výtvarnou hru. K tématu tradice a rituály se autorka vyjadřuje v 6. kapitole, kde líčí tradice, rituály, zvyky, sahající do dávných časů, spojené s mýty a náboženskými představami, koloběhem v přírodě atd.. V oddíle 6.1. (který bezprostředně následuje) uvádí, že rituály podporují vytrvalost a autonomii dítěte, pomáhají při odpoutání od rodičů, posilují pozitivní postoj k práci. Zde jistě autorka nemá na mysli rituály „v silném slova smyslu“, o nichž psala v předchozí kapitole (s. 17,18).

Nerozlišuje v textu mezi rituály, které jsou součástí kultury, tradice určitého společenství a rituály, které si sami vytváříme nebo je vytváříme dětem, abychom dali jejich životu určitý řád a pocit bezpečí. To se projevuje i v závěru práce, kde píše: „...i u dětí mladšího školního věku lze rozvíjet vztah k rituálu a tradici ... různé rituály mohou dětem pomoci překonávat strach, upevňovat rodinné vztahy a poskytovat bezpečí.“

Účelově vytvořené rituály jistě mohou vycházet z dávných tradic, přesto je třeba tyto dvě kategorie rozlišovat, zvláště pokud jde o pojem v bakalářské práci klíčový.

Přes zmíněné nedostatky práci doporučuji k obhajobě.

Lehová M.